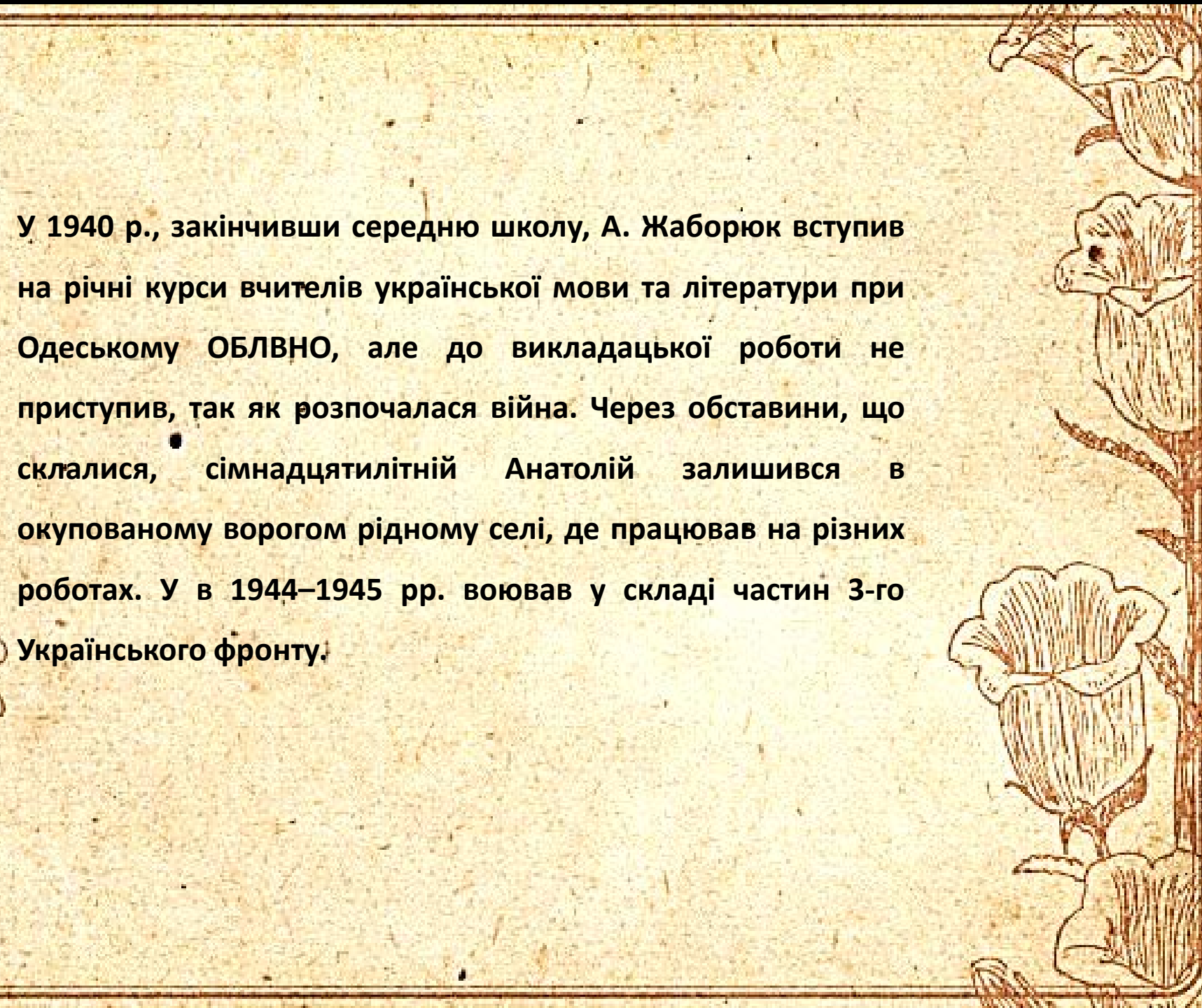

**ЖАБОРЮК АНАТОЛІЙ
АНДРІЙОВИЧ (1924–2021):
100 років з дня
народження**

**Анатолій Андрійович Жаборюк –
відомий літературознавець,
мистецтвознавець, професор
Одеського національного
університету імені І. І. Мечникова.
Народився 1 травня 1924 р.
в с. Ново-Миколаївка (нині с.
Конопляне) на Одещині в селянській
родині.**

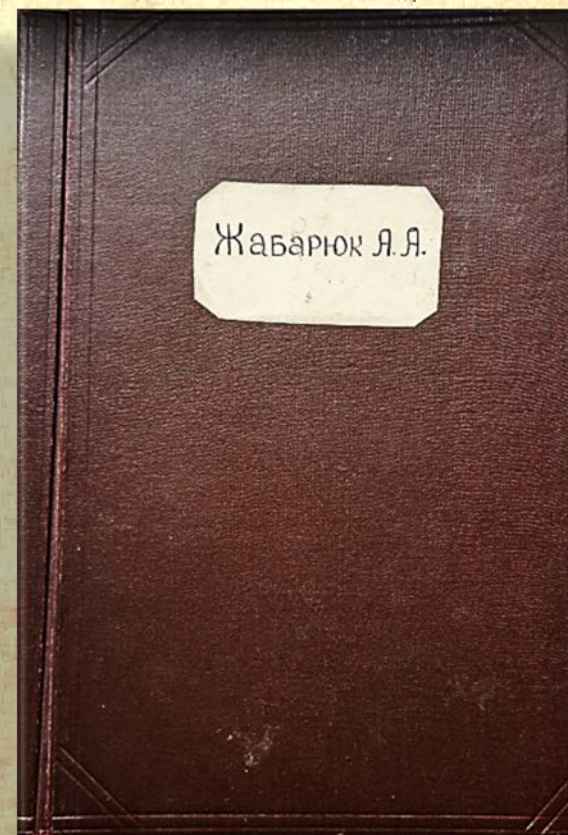
У 1940 р., закінчивши середню школу, А. Жаборюк вступив на річні курси вчителів української мови та літератури при Одеському ОБЛВНО, але до викладацької роботи не приступив, так як розпочалася війна. Через обставини, що склалися, сімнадцятилітній Анатолій залишився в окупованому ворогом рідному селі, де працював на різних роботах. У в 1944–1945 рр. воював у складі частин 3-го Українського фронту.

У 1945 р. Анатолій Андрійович повернувся з війни, маючи заслужено отримані ордени та медалі. Став працювати вчителем, а згодом і директором школи. Одночасно, заочно навчався в Одеському педагогічному інституті ім. К. Д. Ушинського, по закінченні якого (1949 р.) вступив до аспірантури на кафедру історії української літератури.

Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського

У травні 1955 р. захистив кандидатську дисертацію «Творчість Михайла Стельмаха».

**Жаборюк А. А. Творчість Михайла Стельмаха : дис. ... канд. філол. наук / А. А. Жаборюк. – Одеса, 1955. – 249 с.
Ш/к ДИС 430**

Дві дочки – Олена та Ірина, також пішли дорогою батька: здобули наукові ступені та працювали в одеських закладах вищої освіти.

Жаборюк Олена Анатоліївна (1949–2019) – доктор філологічних наук, професор; працювала в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова.

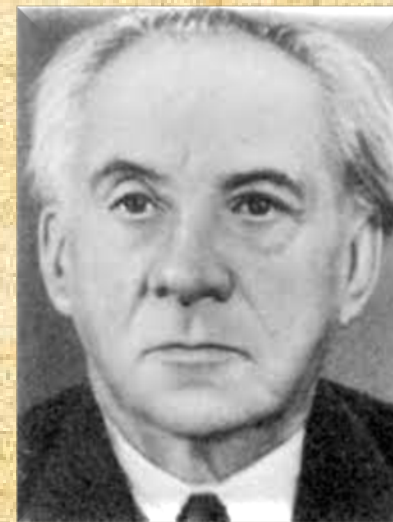
Жаборюк Ірина Анатоліївна (1953 рік нар.) – кандидат філологічних наук, доцент; працювала у Південноукраїнському національному педагогічному університеті імені К. Д. Ушинського.

З 1955 по 1960 рр. А. А. Жаборюк викладав в Одеському педагогічному інституті та працював на посаді проректора інституту з навчальної та наукової роботи. В його роботах переважала літературознавча тематика. Читав лекційні курси з історії української літератури, теорії літератури, методики викладання літератури.

На цей час випадає його активне спілкування з видатними письменниками, зокрема М. Стельмахом та М. Рильським.

Стельмах М. П. – український письменник, драматург, педагог, фольклорист.

Рильський М. Т. – український поет-академік, перекладач, публіцист, громадський діяч, мовознавець, літературознавець.

ОНУ імені І. І. Мечникова

У 1960 р. Анатолія Андрійовича запросили на викладацьку роботу до Одеського університету ім. І. І. Мечникова, де він спочатку працював доцентом кафедри української літератури, з 1967 р. – доцентом кафедри теорії та методики викладання літератури, а з 1993 р. – професором цієї кафедри. В 1964—1970 рр. був деканом філологічного факультету.

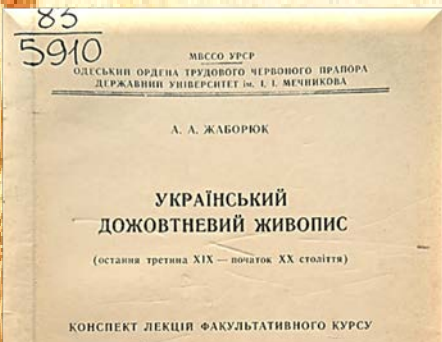
А. Жаборюк, Г. В'язовський, П. Данилко.

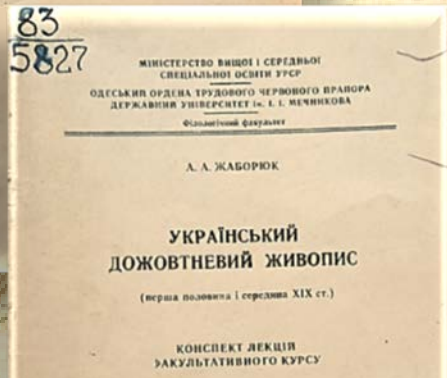
Кафедра на піднесенні 60-х років. Сидять: М. Левченко, А. Недзвідський, М. Устенко, Г. В'язовський, І. Дузь, А. Жаборюк. Стоять: М. Доброгорський, І. Заєць, В. Шапоренко, П. Данилко, І. Саєнко, П. Маркушевський, К. Данилко, В. Саєнко, В. Фащенко.

Професор А. А. Жаборюк був національно і патріотично спрямованою людиною. Активно брав участь у громадсько-політичному житті. Виступав на захист української мови як державної. Як справжній патріот України, він виявив себе наприкінці 80-х та на початку 90-х рр., виступаючи на мітингах та зборах, обстоюючи ідею незалежності України.

Жаборюк А. А. Український дожовтневий живопис: остання третина XIX - початок XX століття : конспект лекцій факультат. курсу / А. А. Жаборюк ; ред. Г. А. Вязовский ; Одес. держ. ун-т імені І. І. Мечникова. – Одеса : ОДУ, 1970. – 89 с.
Шифр 83 5910; 5911; 5912; 5913

Жаборюк А. А. Український дожовтневий живопис (перша половина і середина XIX ст.) : конспект лекцій факультат. курсу / А. А. Жаборюк ; відп. ред. Г. А. Вязовський ; Одес. держ. ун-т імені І. І. Мечникова. – Одеса : ОДУ, 1970. – 69 с.
Шифр 83 5827; 5828; 5829; 5830

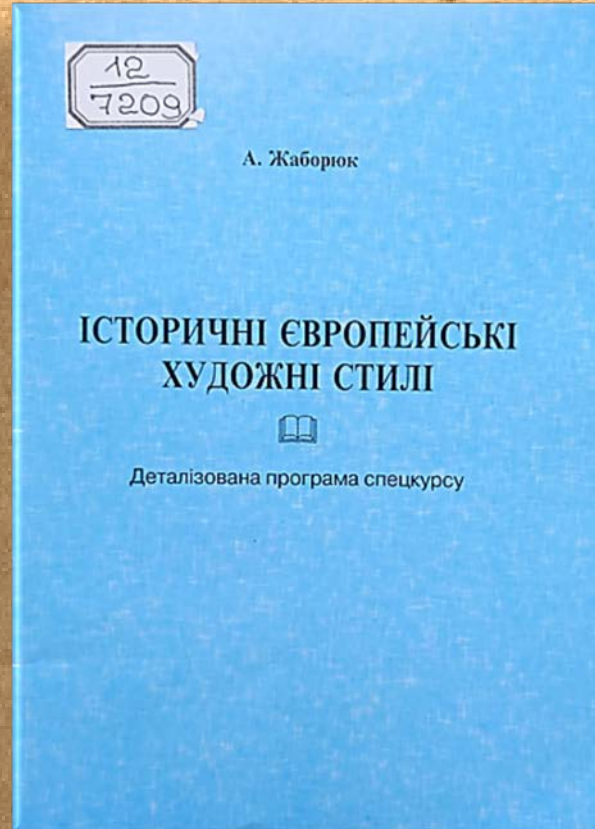

Жаборюк А. А. Український дожовтневий живопис (Давній період) : конспект лекцій факультат. курсу на допомогу студентам філол. ф-ту / А. А. Жаборюк ; Одес. держ. ун-т імені І. І. Мечникова. – Одеса : ОДУ, 1968. – 64 с.
Шифр 83 5483; 5484; 5485; 5486

На кафедрі теорії та методики викладання літератури наукові пошуки А. Жаборюка зосередилися навколо проблем історії і теорії образотворчого мистецтва, взаємозв'язків літератури та живопису. Студентам читав лекційні курси з методики викладання літератури в середній школі, з історії української літератури, спецкурси «Художня література в колі інших видів мистецтв», «Великі європейські художні стилі» та ін.

**Жаборюк А. А. Програма з методики викладання української літератури в середній школі / А. А. Жаборюк ; відп. ред. Н. М. Шляхова ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Філол. ф-т, Каф. теорії і методики літератури. – Одеса : Астропринт, 2002. – 23 с.
Шифр 29-в 4586; 4587; 4588; 4589**

**Жаборюк А. А. Історичні європейські художні стилі : деталізована програма спецкурсу / А. А. Жаборюк. – Одеса : Астропринт, 2005. – 29 с.
Шифр 12 7209; 7210; 7211; 7212**

**Подлісецька О. О. Вступ до літературознавства. Література і графіка : метод. рек. для студ. I курсу денної форми навч. філол. ф-ту спец. "Болгарська мова і література" напряму підгот. 035 "Філологія" / О. О. Подлісецька, А. А. Жаборюк ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Філол. ф-т. – Одеса : ОНУ, 2017. – 43 с.
Шифр 43 2514; 2515**

Жаборюк А. А. Український живопис доби середньовіччя / А. А. Жаборюк. – Київ ; Одеса : Вища школа, 1978. – 199 с. Шифр 83 9191; 9194

Жаборюк А. А. Давнє українське малярство (XI-XVIII ст.) / А. А. Жаборюк. – Одеса : Маяк, 2003. – 206 с. Шифр 83 15903; 15904; 83 15963

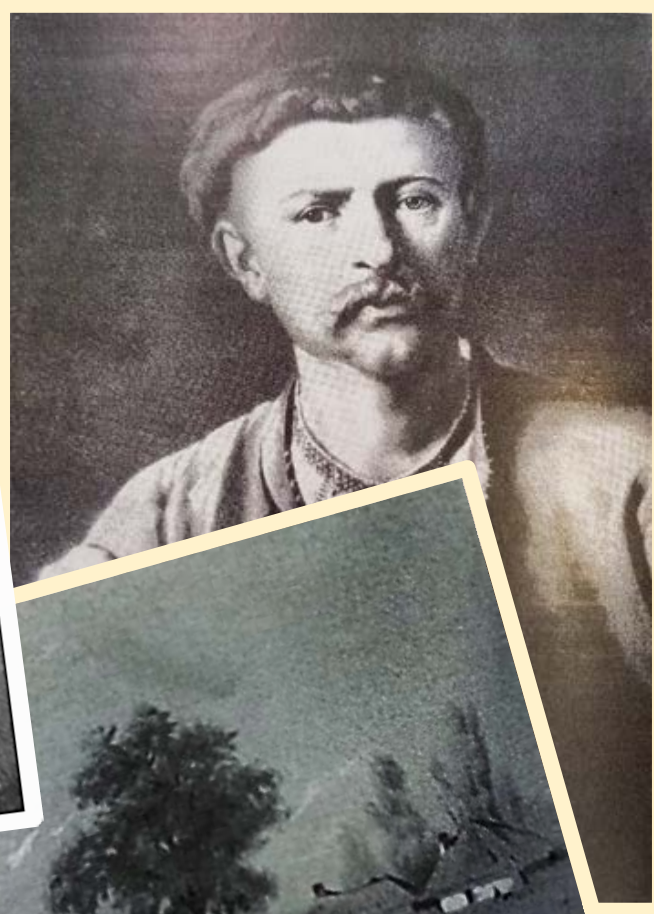
У книгах простежується розвиток давнього українського малярського мистецтва XI–XVIII ст. На відповідному історичному та історико-культурному тлі розглядаються основні жанри тодішнього малярства: монументальні настінні розписи в культових спорудах, зокрема в старих київських храмах, мистецтво ікономалювання тих часів та давній український портрет. Значну увагу приділено з'ясуванню специфіки мови образотворчого мистецтва, що нею користувалися тогочасні митці, а також проблемі українського бароко – основному стильовому напрямку в українському мистецтві XVII–XVIII ст.

У монографії досліджується історичний розвиток мистецтва живопису і графіки в Україні в першій половині й середині XIX ст.; простежується процес становлення й утвердження реалізму в українському образотворчому мистецтві; характеризується творчість найбільш визначних живописців і графіків, цієї доби (В. Тропініна, К. Павлова, А. Мокрицького, Є. Крендовського, В. Штернберга, Г. Лапченко, Л. Жемчужникова, І. Соколова, К. Трутовського та ін.). Головну увагу приділено творчій спадщині Т. Г. Шевченка – найвидатнішого українського художника першої половини – середини XIX ст.

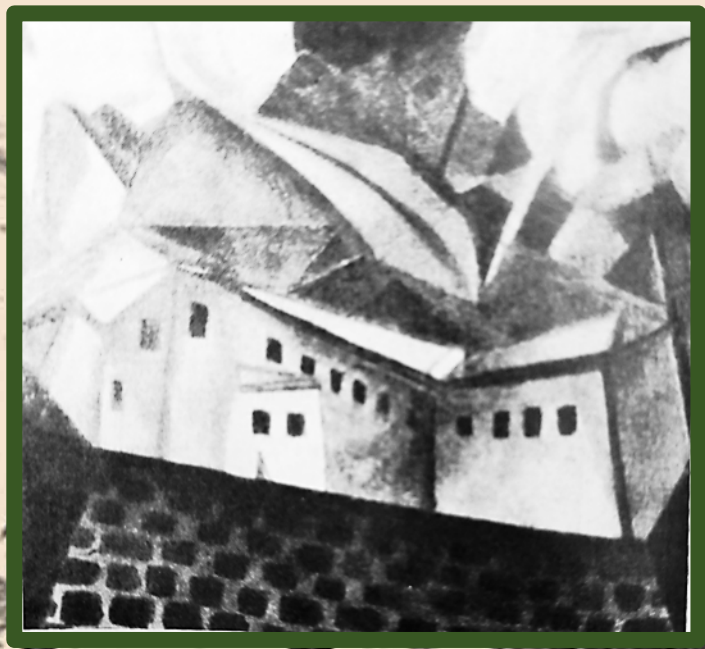
Жаборюк А. А. Мистецтво живопису і графіки на Україні в першій половині і середині XIX століття / А. А. Жаборюк. – Київ ; Одеса : Вища школа, 1983. – 207 с.
Шифр 83 11576; 11577; 11578; 11579

У монографії досліджується розвиток українського живопису останньої третини XIX – початку XX ст. Характеризується творчість П.Д. Мартиновича, В.Д. Орловського, С.І.Світославського, С. І. Васильківського, П.О.Левченка, О. О. Мурашка та багатьох інших майстрів пензля. Розкрито характер ідейно-естетичної боротьби в колі українських митців Показано їх зв'язки з митцями інших країн.

Жаборюк А. А. Український живопис останньої третини XIX - початку XX століття / А. А. Жаборюк. – Київ ; Одеса : Либідь, 1990. – 310 с.
Шифр 83 15231

29-в
4488

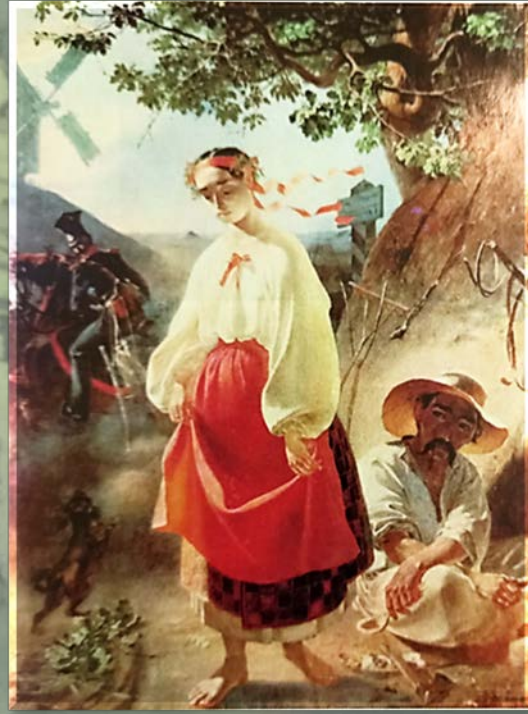
Анатолій ЖАБОРЮК

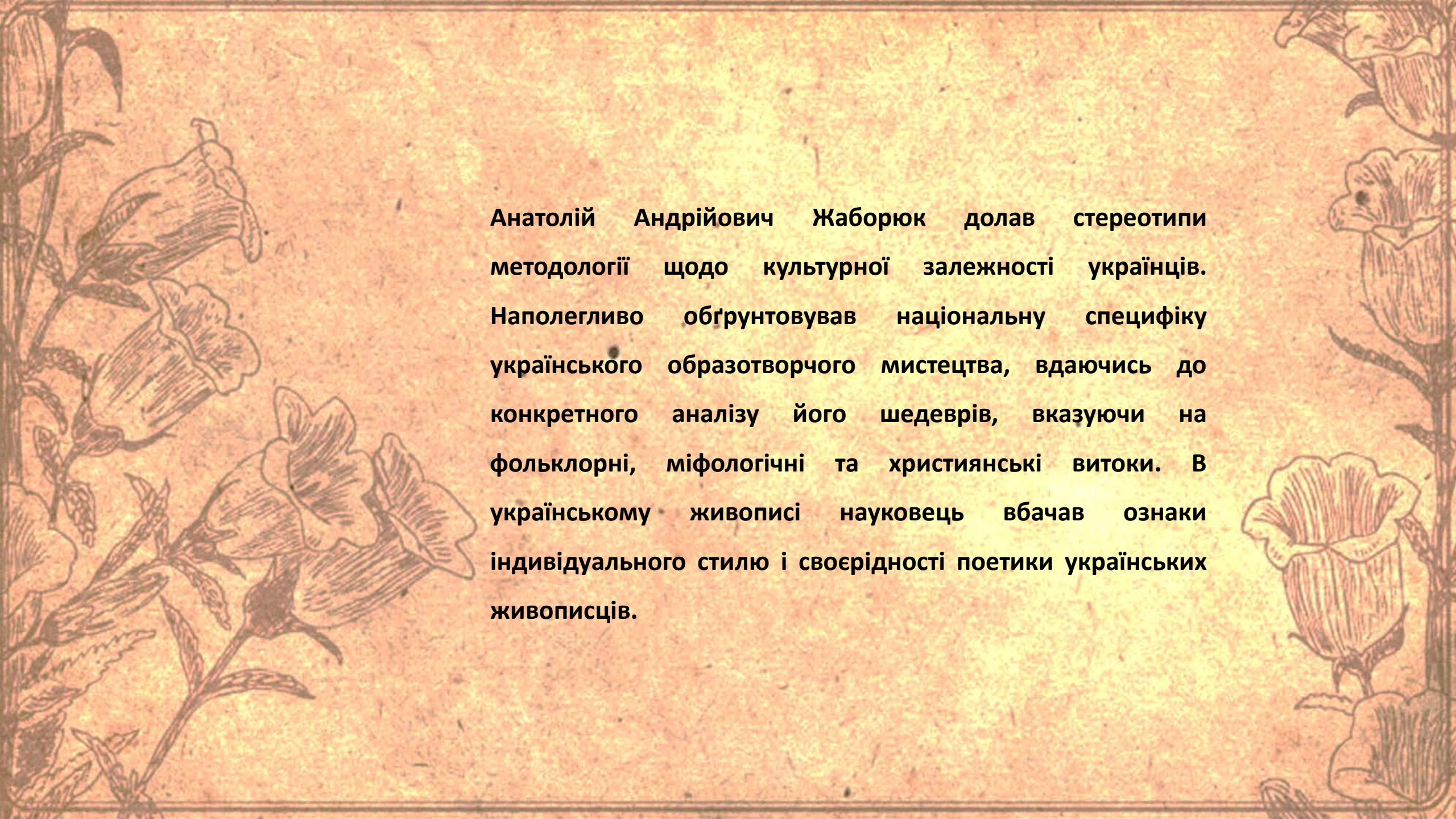
Малярська творчість Тараса Шевченка

У монографії в хронологічній послідовності розглядаються основні етапи мистецької творчості Т. Г. Шевченка – видатного митця, основоположника українського реалістичного мистецтва. Аналізуються найвизначніші малярські та графічні твори портретного, пейзажного, побутового, історичного жанрів. Простежується еволюція ідейно-естетичних поглядів художника, зроблено висновки про його творчий метод.

Жаборюк А. А. Малярська творчість Тараса Шевченка / А. А. Жаборюк. – Одеса : Астропринт, 2000. – 119 с.
Шифр 29-в 4488; 4489; 4490; 4491

Анатолій Андрійович Жаборюк долав стереотипи методології щодо культурної залежності українців. Наполегливо обґрунтовував національну специфіку українського образотворчого мистецтва, вдаючись до конкретного аналізу його шедеврів, вказуючи на фольклорні, міфологічні та християнські витoki. В українському живописі науковець вбачав ознаки індивідуального стилю і своєрідності поетики українських живописців.

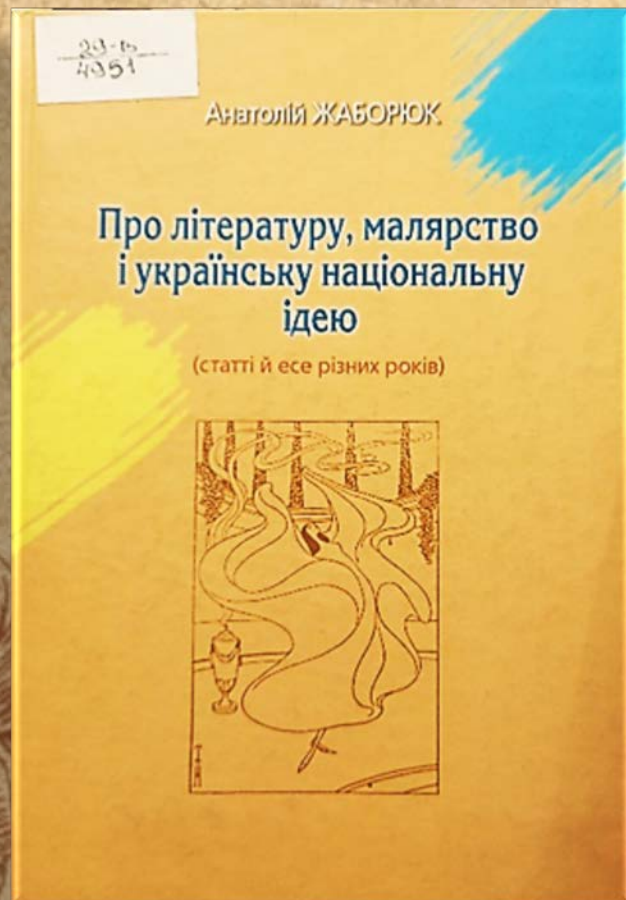

Жаборюк А. А. Історичні художні стилі доби Середньовіччя (візантійський, романський, готика) : посібник зі спецкурсу / А. А. Жаборюк ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – Одеса : Астропринт, 2007. – 134 с.

Шифр 83 16144; 16145; 16146; 16147

У посібнику висвітлюється процес зародження, розвитку і занепаду трьох великих європейських художніх стилів, які функціонували у добу Середньовіччя: візантійського, романського і готичного. Особлива увага приділена архітектурі – провідному мистецтву Середньовіччя – яке об'єднало навколо себе всі інші мистецтва, підпорядкувавши їх єдиній меті – ствердженню ідеологічних засад феодального суспільства. У посібнику також розглядаються процеси, які відбувалися в середньовічному мистецтві України, зокрема в розділі, де йдеться про візантійський стиль.

У цю книгу увійшли окремі літературознавчі та мистецтвознавчі статті, а також публіцистичні есе, які в різні роки публікувалися в наукових збірниках та періодичних виданнях.

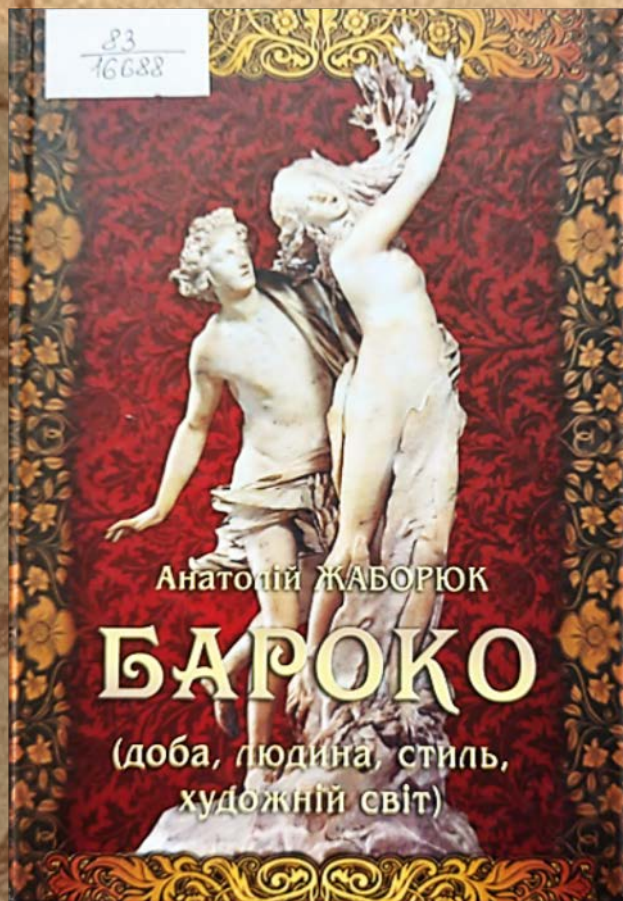
**Жаборюк А. А. Про літературу, малярство і українську національну ідею: статті й есе різних років) / А. А. Жаборюк. – Одеса : Астропринт, 2008. – 166 с.
Шифр 29-в 4951; 4952**

Жаборюк А. А. Художній світ доби Відродження (ідеї, образи, стиль) : посіб. з іст. світ. художньої культури / А. А. Жаборюк ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Філол. ф-т, Каф. теорії літ. та компаративістики. – Одеса : Астропринт, 2010. – 191 с.
Шифр 60 6895

У посібнику висвітлюються проблеми, пов'язані з виникненням, поширенням і функціонуванням в європейській культурі XIV-XVI ст. художнього стилю, який одержав назву Відродження, або Ренесанс.

У посібнику висвітлюються проблеми, пов'язані з виникненням, поширенням і функціонуванням в європейській культурі стилю бароко на рубежі XVI - XVII ст., який прийшов на зміну стильові Ренесансу.

Жаборюк А. А. Бароко (доба, людина, стиль, художній світ) : посіб. з іст. світ. художньої культури / А. А. Жаборюк ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Філол. ф-т, Каф. теорії літ. та компаративістики. – Одеса : Астропринт, 2015. – 204 с.
Шифр 83 16688

Література про нього:

Данилко П. Ю. Літературознавець, історик, педагог / П. Ю. Данилко // Чорном. Новини : громад.-політ. газета. – 2004. – 29 квіт. (№ 1–9, 11–132 (січень-грудень)). – С. 7.

Коробкова Н. К. Проблеми інтермедіальності у науковій спадщині А. Жаборюка / Н. К. Коробкова // Актуальні проблеми мовознавства та літературознавства. Серія: Лінгвістика і літературознавство. – 2014. – Вип. 1 : До 20-річчя кафедри української філології. – С. 176–182.

Ш/к 21-а 966

Пашенко М. В. Жаборюк Анатолій Андрійович: літературознавець, мистецтвознавець / М. В. Пашенко // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. словник / Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Наук. б-ка ; відп. ред. В. А. Сминтина ; заст. відп. ред. М. О. Подрезова ; авт. вступ. ст. В. М. Хмарський ; упоряд. та бібліогр. ред.: В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Вид. 2-е, допов. – Одеса : Астропринт, 2005. – Т. 2 : А - І. – С. 433–436.

Ш/к 15 10241

Пашенко М. В. Слово про колегу: Жаборюк Анатолій Андрійович – літературознавець, мистецтвознавець / М. В. Пашенко // Пашенко М. В. Осягнення художності: рецепція літературознавчого та художнього тексту : зб. ст. і рец. – Одеса : Астропринт, 2021. – С. 383–385.

Ш/к 43 2546

Пашенко М. В. Талант дослідника, пристрасть громадянина / М. В. Пашенко // Іст.-літ. журн. – 2004. – № 10. – С. 6–10.

Ш/к 21-а 905